

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (πρώτο πενταμελές τμήμα)
της 18ης Σεπτεμβρίου 1995 *

Στην υπόθεση T-471/93,

Tiercé Ladbroke SA, εταιρία βελγικού δικαίου, εκπροσωπούμενη από τους Jeremy Lever, QC, Christopher Vajda, barrister, του Δικηγορικού Συλλόγου Αγγλίας και Ουαλίας, και Stephen Kon, solicitor, με αντικλήτους στο Λουξεμβούργο τους δικηγόρους Winandy και Err, 60, avenue Gaston Diderich,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τον Eric White, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Carlos Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

υποστηριζομένης από τη

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

Γαλλική Δημοκρατία, εκπροσωπούμενη από τις Edwige Belliard, αναπληρώτρια διευθύντρια στη Διεύθυνση Νομικών Υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών, και Catherine de Salins, υποδιευθύντρια στην ίδια διεύθυνση, και τον Jean-Marc Belorgey, chargé de mission στην ίδια διεύθυνση, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο την Πρεσβεία της Γαλλίας, 9, boulevard Prince Henri,

παρεμβαίνουσα,

που έχει ως αντικείμενο προσφυγή, δυνάμει του άρθρου 173 της Συνθήκης ΕΟΚ, με αίτημα την ακύρωση της αποφάσεως της Επιτροπής της 18ης Ιανουαρίου 1993, με την οποία απορρίφθηκε καταγγελία (IV/34.013) της προσφεύγουσας βάσει των άρθρων 92 και 93 της Συνθήκης ΕΟΚ,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(πρώτο πενταμελές τμήμα),

συγκείμενο από τους J. L. Cruz Vilaça, Πρόεδρο, B. Vesterdorf, A. Saggio, H. Kirschner και Α. Καλογερόπουλο, δικαστές,

γραμματέας: J. Palacio González, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 24ης Ιανουαρίου 1995,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Πραγματικά περιστατικά και διαδικασία

- 1 Το γαλλικό *Pari mutuel urbain* (στο εξής: PMU) αποτελεί όμιλο οικονομικού σκοπού, συγκείμενο από τις κυριότερες εταιρίες ιπποδρομιών στη Γαλλία. Το PMU είναι επιφορτισμένο κατ' αποκλειστικότητα με την οργάνωση στη Γαλλία στοιχημάτων εκτός ιπποδρομίου κατά το σύστημα *pari mutuel*, επί ιπποδρομιών τις οποίες οργανώνουν οι εταιρίες ιπποδρομιών που έχουν λάβει σχετική άδεια. Το PMU απολαύει επίσης αποκλειστικών δικαιωμάτων για τη σύναψη στοιχημάτων στην αλλοδαπή επί των ιπποδρομιών που οργανώνονται στη Γαλλία και για τη σύναψη στοιχημάτων στη Γαλλία επί των ιπποδρομιών που οργανώνονται στην αλλοδαπή. Το καταστατικό του PMU πρέπει να εγκρίνεται από τις γαλλικές δημόσιες αρχές, από τις οποίες εξαρτάται επίσης ο διορισμός των μελών που συγκροτούν τη γενική του συνέλευση.

- 2 Το *Pari mutuel unifié belge*, μη κερδοσκοπικό σωματείο, και το *SC auxiliaire PMU belge*, συνεταιρισμός ο οποίος το επικουρεί (στο εξής από κοινού αποκαλούμενα: βελγικό PMU), συστάθηκαν στο Βέλγιο, το 1974 και το 1984 αντιστοίχως, από τις έντεκα βελγικές εταιρίες ιπποδρομιών. Στο Βέλγιο, κατά την εφαρμοστέα εθνική νομοθεσία, μόνον οι οργανωτές ιπποδρομιών μπορούν να δέχονται στοιχήματα επί των ιπποδρομιών που οργανώνουν, είτε εντός ιπποδρομίου, κατά το σύστημα *pari à la cote* ή κατά το σύστημα *pari mutuel*, είτε εκτός ιπποδρομίου, κατά το σύστημα *pari mutuel*. Τα άλλα εγκεκριμένα στο Βέλγιο πρακτορεία ιπποδρομιακών στοιχημάτων δεν μπορούν να δέχονται στοιχήματα παρά μόνον επί των ιπποδρομιών που διεξάγονται στην αλλοδαπή και, στην πράξη, κατά το σύστημα *pari à la cote*. Επί των βελγικών ιπποδρομιών, τα πρακτορεία αυτά δεν μπορούν να δέχονται στοιχήματα παρά μόνον ως αντιπρόσωποι των εταιριών ιπποδρομιών, όσον αφορά το *pari mutuel*, ή κατόπιν εξουσιοδότησεως των εταιριών ιπποδρομιών έναντι καταβολής δικαιωμάτων, όσον αφορά το *pari à la cote*. Το βελγικό PMU συστάθηκε, δηλαδή, από τις εταιρίες ιπποδρομιών με σκοπό την από κοινού οργάνωση της συνάψεως στοιχημάτων επί των ιπποδρομιών τις οποίες οργανώνουν και επιφορτίστηκε κατ' αποκλειστικότητα με την οργάνωση του *pari mutuel* εκτός ιπποδρομίου επί των ιπποδρομιών αυτών.

- 3 Στις 18 Μαρτίου 1991, το PMU και το βελγικό PMU συνήψαν συμφωνία δυνάμει της οποίας το πρώτο εξουσιοδοτείται να δέχεται, εξ ονόματος του δευτέρου, στη Γαλλία και, πιο συγκεκριμένα, εντός 17 διαμερισμάτων της Γαλλίας, στοιχήματα επί των βελγικών ιπποδρομιών.
- 4 Η συμφωνία αυτή συνήφθη στο πλαίσιο της γαλλικής εσωτερικής νομοθεσίας, στην οποία εντάσσεται ο νόμος 64-1279, της 23ης Δεκεμβρίου 1964, περί των δημοσίων οικονομικών για το 1965, ο οποίος, στο άρθρο 15, παράγραφος 3, ορίζει ότι οι εταιρίες ιπποδρομιών που έχουν λάβει άδεια να οργανώνουν στοιχήματα του τύπου pari mutuel εκτός ιπποδρομιών μπορούν να εξουσιοδοτούνται να δέχονται στοιχήματα συναπτόμενα στη Γαλλία επί ιπποδρομιών της αλλοδαπής, κατά το μέτρο που τα κατατιθέμενα στοιχήματα συγκεντρώνονται και ενσωματώνονται στη διανομή σε άμεση σχέση με τον ή τους οργανισμούς που έχουν επιφορτισθεί με τη διαχείριση των στοιχημάτων τύπου pari mutuel εντός της οικείας χώρας. Κατά την ίδια αυτή διάταξη, τα στοιχήματα που συλλέγονται κατά τον τρόπο αυτόν υπόκεινται στις ίδιες νόμιμες και φορολογικές κρατήσεις που ισχύουν στη χώρα εντός της οποίας οργανώνεται η ιπποδρομία και τα έσοδα από τις κρατήσεις αυτές κατανέμονται μεταξύ της χώρας όπου συλλέγονται τα στοιχήματα και της χώρας όπου διεξάγεται η ιπποδρομία. Η κατανομή που πραγματοποιείται κατά τον τρόπο αυτόν μπορεί να περιλαμβάνει επίσης ένα ειδικό μερίδιο προοριζόμενο για τα έξοδα διαχείρισεως και παρακρατούμενο πριν από την καταβολή προς τους νόμιμους δικαιούχους κάθε χώρας.
- 5 Επιπλέον, το διάταγμα 91-118, της 31ης Ιανουαρίου 1991, περί της συλλογής από το PMU στοιχημάτων επί των ιπποδρομιών που οργανώνονται στο Βέλγιο, ορίζει ότι, για το μέχρι 50 εκατομμυρίων γαλλικών φράγκων (FF) τμήμα των ετησίως συλλεγομένων ποσών στοιχημάτων επί των ιπποδρομιών που οργανώνονται στο Βέλγιο, το PMU θα καταβάλλει μηνιαίως το τέλος χαρτοσήμου στον γενικό προϋπολογισμό και 0,876 % του ποσού των στοιχημάτων στο Fonds national des haras et des activités hippiques (εθνικό ταμείο ιπποφορβείων και ιππικών δραστηριοτήτων). Κατά το ίδιο αυτό διάταγμα, για το τμήμα των ετησίως συλλεγομένων ποσών στοιχημάτων μεταξύ 50 και 75 εκατομμυρίων FF, προστίθενται στα προαναφερθέντα καταβλητέα ποσά το ένα τρίτο των εσόδων από μια προοδευτικώς αυξανόμενη πρόσθετη εισφορά (στο εξής: ΠΑΠΕ) επί των κερδών, υπέρ του γενικού προϋπολογισμού, και 0,181 % του ποσού των στοιχημάτων, υπέρ του Fonds national des haras et des activités hippiques. Για το τμήμα των ετησίως συλλεγομένων ποσών στοιχημάτων μεταξύ 75 και 100 εκατομμυρίων FF, προστίθενται στα προαναφερθέντα καταβλητέα ποσά τα δύο τρίτα της ΠΑΠΕ επί των κερδών, υπέρ του γενικού προϋπολογισμού, και 0,362 % του ποσού των στοιχημάτων, υπέρ του Fonds national des haras et des activités hippiques. Τέλος, για το άνω των 100 εκατομμυρίων FF τμήμα των ετησίως συλλεγομένων ποσών στοιχημάτων, προστίθενται στα καταβλητέα αυτά ποσά το σύνολο των εσόδων από την ΠΑΠΕ επί των κερδών υπέρ του γενικού προϋπολογισμού και 0,543 % του ποσού των στοιχημάτων υπέρ του Fonds national des haras et des activités hippiques.

- 6 Στη Γαλλία, το συνολικό ποσοστό των διαφόρων νομίμων και φορολογικών παρακρατήσεων στις οποίες μπορεί να υπόκειται το ποσό των συλλεγομένων στοιχημάτων επί των ιπποδρομιών δεν μπορεί να υπερβαίνει το 30 %, όπως προκύπτει από το άρθρο 18 του νόμου περί των δημοσίων οικονομικών για το 1967.
- 7 Στο Βέλγιο, αντιθέτως, οι παρακρατήσεις αυτές επί των εσόδων από τα στοιχήματα που συνάπτονται επί των ιπποδρομιών μπορούν να ανέλθουν μέχρι το 35 % κατ' ανώτατο όριο, όπως προκύπτει από το άρθρο 44, παράγραφος 2, στοιχείο d, του βασιλικού διατάγματος της 8ης Ιουλίου 1970, περί γενικού κανονισμού των εξομοιούμενων με τον φόρο εισοδήματος εισφορών, το οποίο ορίζει ότι το μερίδιο του ποσού των στοιχημάτων που προορίζεται για τους κερδίζοντες δεν μπορεί να είναι κατώτερο του 65 %.
- 8 Στο νομοθετικό αυτό πλαίσιο, η προαναφερθείσα συμφωνία, η οποία συνήφθη από το PMU και το βελγικό PMU, ορίζει ότι οι κρατήσεις επί των εσόδων από τα συναπτόμενα στη Γαλλία στοιχήματα επί των βελγικών ιπποδρομιών, ποσοστού 35 %, κατά τις συνδυασμένες διατάξεις της προαναφερθείσας γαλλικής και βελγικής νομοθεσίας, κατανέμονται σύμφωνα με ένα σύστημα το οποίο λαμβάνει υπόψη το ύψος του πραγματοποιηθέντος κύκλου εργασιών. Προς τούτο, η εν λόγω συμφωνία χωρίζει τον κύκλο εργασιών σε τέσσερα διανεμητέα τμήματα. Το πρώτο τμήμα αποτελείται από τον κύκλο εργασιών μέχρι 50 εκατομμυρίων FF· οι δικαιούχοι γαλλικοί δημόσιοι οργανισμοί λαμβάνουν το 6,386 % της κρατήσεως και οι βελγικοί το 23,114 %. Το δεύτερο τμήμα αποτελείται από τον κύκλο εργασιών μεταξύ 50 και 75 εκατομμυρίων FF· το γαλλικό μερίδιο αυξάνεται σε 10,817 % και το βελγικό μερίδιο μειώνεται σε 16,183 %. Το τρίτο τμήμα αποτελείται από τον κύκλο εργασιών μεταξύ 75 και 100 εκατομμυρίων FF· το γαλλικό μερίδιο ανέρχεται σε 15,238 % και το βελγικό μερίδιο σε 9,762 %. Τέλος, για τον κύκλο εργασιών άνω των 100 εκατομμυρίων FF, το βελγικό μερίδιο μειώνεται σε 5,602 % και το γαλλικό μερίδιο αυξάνεται σε 19,169 %.
- 9 Στις 12 Ιουλίου 1991, η Tiercé Ladbroke SA (στο εξής: Ladbroke), εταιρία βελγικού δικαίου συσταθείσα το 1982 και ανήκουσα στην εταιρία holding Ladbroke Group plc, η δραστηριότητα της οποίας συνίσταται στο να δέχεται στο Βέλγιο στοιχήματα pari à la cote επί των ιπποδρομιών που διεξάγονται στο εξωτερικό, άσκησε κατά του PMU, του βελγικού PMU και της Γαλλικής Δημοκρατίας καταγγελία (IV/34.013) ενώπιον της Επιτροπής, δυνάμει, αφενός, των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης ΕΟΚ και, αφετέρου, των άρθρων 92 και 93 της Συνθήκης ΕΟΚ. Δυνάμει των τελευταίων αυτών διατάξεων της Συνθήκης, η Ladbroke με την καταγγελία της, την οποία επανέλαβε και διευκρίνισε ως προς το σημείο αυτό με την από 5 Φεβρουαρίου 1992 επιστολή της (NN 16/92), καλούσε

την Επιτροπή να διαπιστώσει ότι η συμφωνία που συνήφθη στις 18 Μαρτίου 1991 μεταξύ του ΡΜΥ και του βελγικού ΡΜΥ είχε ως αποτέλεσμα τη χορήγηση από τη Γαλλία στο βελγικό ΡΜΥ μη κοινοποιηθείσας παράνομης κρατικής ενισχύσεως.

- 10 Συναφώς, η Ladbroke υπογράμμισε με την καταγγελία της ότι τα συναφθέντα στη Γαλλία στοιχήματα, κατά τη συμφωνία μεταξύ των δύο ΡΜΥ, από τα οποία πραγματοποιήθηκε, από τις 20 Μαρτίου 1991, κύκλος εργασιών 67 εκατομμυρίων και, ετησίως, 300 εκατομμυρίων βελγικών φράγκων (BFR), συλλέγονται και διεκπεραιώνονται κατά τον ίδιον τρόπο με τα στοιχήματα επί των γαλλικών ιπποδρομιών· εντάσσονται στο γαλλικό σύστημα και συγκεντρώνονται σύμφωνα με το σύστημα αθροίσεως του ΡΜΥ με τα μέσα και την τεχνολογία αυτού. Αφού μεταφερθούν κατόπιν από το γαλλικό σύστημα στο βελγικό σύστημα αθροίσεως, τα ποσά των συναφθέντων στη Γαλλία στοιχημάτων επί των βελγικών ιπποδρομιών υπόκεινται σε παρακράτηση ενός 35 %, σύμφωνα με τη βελγική νομοθεσία. Από αυτήν την παρακράτηση του 35 %, το ποσό που αντιστοιχεί στο 26 % παραμένει στο βελγικό ΡΜΥ και το υπόλοιπο 9 % επιστρέφεται στο γαλλικό σύστημα, εκ του οποίου περίπου 4 % καταβάλλεται στο γαλλικό Δημόσιο και περίπου 5 % στις γαλλικές εταιρίες ιπποδρομιών. Αντιθέτως, όσον αφορά τα ποσά των στοιχημάτων επί των γαλλικών ιπποδρομιών που συνάπτονται στη Γαλλία, από την παρακράτηση του 30 % περίπου καταβάλλεται το 18 % στο γαλλικό Δημόσιο και το 10 % στις εταιρίες ιπποδρομιών.
- 11 Ως εκ τούτου, η Ladbroke ισχυρίστηκε με την καταγγελία της ότι το γεγονός ότι το γαλλικό Δημόσιο, το ΡΜΥ και οι εταιρίες ιπποδρομιών λαμβάνουν μόνον το 9 % της παρακρατήσεως επί των ποσών των στοιχημάτων επί των βελγικών ιπποδρομιών και όχι το 28 %, όπως πράττουν με την παρακράτηση επί των ποσών των στοιχημάτων επί των γαλλικών ιπποδρομιών, αποτελεί φορολογική μεταχείριση η οποία, συνεπαγόμενη επιβάρυνση του γαλλικού Δημοσίου και όφελος για το βελγικό ΡΜΥ που τυγχάνει αυτής της ευνοϊκής μεταχειρίσεως, αποτελεί παράνομη κρατική ενίσχυση υπέρ του ΡΜΥ. Η κρατική αυτή ενίσχυση προκαλεί στρέβλωση του ανταγωνισμού, κατά το μέτρο που το βελγικό ΡΜΥ απολαύει επιστροφών από το ποσό των συναπτομένων στη Γαλλία στοιχημάτων επί των βελγικών ιπποδρομιών, του οποίου δεν απολαύουν οι ανταγωνιστές του στο Βέλγιο που δεν έχουν τη δυνατότητα να δέχονται στοιχήματα στη Γαλλία. Επιπλέον, η εν λόγω παράνομη ενίσχυση επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών κατά το μέτρο που το σύστημα από το οποίο απορρέει συνεπάγεται τη σύναψη στοιχημάτων στη Γαλλία επί των βελγικών ιπποδρομιών και την επιστροφή, εκ μέρους του γαλλικού Δημοσίου, από τη Γαλλία προς το Βέλγιο, ποσών προερχομένων από τα στοιχήματα αυτά. Τέλος, η προβαλλόμενη κρατική ενίσχυση αποτελεί νέα, μη κοινοποιηθείσα ενίσχυση, χορηγηθείσα κατά παράβαση του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης.

- 12 Ως εκ τούτου, η Ladbroke υπέβαλε στην Επιτροπή, πέραν των άλλων αιτημάτων με τα οποία την καλούσε να διαπιστώσει ότι η συμφωνία μεταξύ των δύο PMU αποτελούσε παράβαση των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης και να καλέσει τα δύο PMU να λύσουν τη συμφωνία αυτή, τα ακόλουθα αιτήματα:
- να υποχρεώσει, με προσωρινή απόφαση, τη Γαλλική Δημοκρατία να αναστείλει τη μη κοινοποιηθείσα κρατική ενίσχυση την οποία χορηγεί στο βελγικό PMU·
  - να υποχρεώσει τη Γαλλική Δημοκρατία, κατόπιν ολοκληρωμένης εξέτασης της χορηγούμενης στο βελγικό PMU παράνομης ενισχύσεως, να παύσει την ενίσχυση αυτή· και
  - να διατάξει την εκ μέρους του βελγικού PMU επιστροφή της παράνομης ενισχύσεως, νομιμοτόκως με το πλήρες εμπορικό επιτόκιο.
- 13 Το σκέλος της καταγγελίας της Ladbroke που αφορά τη φερομένη χορήγηση παράνομης κρατικής ενισχύσεως απορρίφθηκε με έγγραφο της 18ης Ιανουαρίου 1993, υπογεγραμμένο από τον αρμόδιο για ζητήματα ανταγωνισμού επίτροπο (στο εξής: απόφαση ή προσβαλλομένη απόφαση), με την αιτιολογία ότι η προαναφερθείσα συμφωνία μεταξύ των δύο PMU δεν περιελάμβανε ενίσχυση υπό την έννοια του άρθρου 92, παράγραφος 1, της Συνθήκης, τούτο δε για τους ακόλουθους λόγους.
- 14 Κατά την απόφαση, η παρακράτηση επί των εσόδων από τα ιπποδρομικά στοιχήματα δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως φόρος, διότι και αυτή υπόκειται σε φορολογικής φύσεως κρατήσεις υπέρ του Δημοσίου και διότι, τόσο στη Γαλλία όσο και στο Βέλγιο, ποικίλλει ανάλογα με διαφόρους παράγοντες, μεταξύ των οποίων ο τύπος οργάνωσης της ιπποδρομίας και τα διάφορα ταμεία για τα οποία προορίζεται, όπως το ταμείο για τα ιπποτροφεία ή το εθνικό ταμείο για την ανάπτυξη της παροχετεύσεως των υδάτων και ο γενικός προϋπολογισμός.
- 15 Επιπλέον, κατά την απόφαση, η επιβολή επί της παρακρατήσεως του 35 %, στην οποία υπόκεινται τα ποσά των συναπτομένων στη Γαλλία στοιχημάτων επί των βελγικών ιπποδρομιών, της κρατήσεως υπέρ του Δημοσίου, επιβαλλο-

μένης στην παρακράτηση του 30 %, στην οποία υπόκεινται τα ποσά των στοιχημάτων επί των γαλλικών ιπποδρομιών, θα ήταν απρόσφορη, διότι αυτή η κράτηση υπέρ του γαλλικού Δημοσίου, ποσοστού 18 %, περιλαμβάνει «αποκλειστικώς γαλλικές» εισφορές, μεταξύ άλλων τις εισφορές υπέρ του γαλλικού ταμείου για τα ιπποτροφεία (από 1,86 έως 3,36 %) και τον ΦΠΑ ποσοστού 22 %, υπολογιζόμενο επί του μεριδίου της παρακρατήσεως που αναλογεί στις γαλλικές εταιρίες ιπποδρομιών. Συνεπώς, η κράτηση ποσοστού 18 % υπέρ του γαλλικού Δημοσίου δεν μπορεί να επιβάλλεται ολόκληρη στην παρακράτηση του 35 % επί των ποσών των στοιχημάτων επί των βελγικών ιπποδρομιών, αλλά μόνον κατά το τμήμα που εναπομένει αφού αφαιρεθούν οι αποκλειστικώς γαλλικές εισφορές, ανερχόμενες σε 5 % περίπου. Τούτο σημαίνει ήδη ότι η κράτηση υπέρ του γαλλικού Δημοσίου μειώνεται σε λιγότερο του 13 % του ποσού των στοιχημάτων που συνάπτονται επί των βελγικών ιπποδρομιών και, ως εκ τούτου, προσεγγίζει την κράτηση του 6,4 % υπέρ του γαλλικού Δημοσίου, στην οποία υπόκειται σήμερα η παρακράτηση του 35 % που επιβάλλεται στα συναπτόμενα στη Γαλλία στοιχήματα επί των βελγικών ιπποδρομιών.

- 16 Εξάλλου, κατά την απόφαση, το τμήμα της παρακρατήσεως που αναλογεί στο βελγικό PMU είναι ίδιο σε ποσοστό είτε ο τόπος συνάψεως του στοιχήματος βρίσκεται στη Γαλλία είτε στο Βέλγιο. Συναφώς, η Επιτροπή εξήγησε με την απόφαση ότι, αν τα στοιχήματα επί των βελγικών ιπποδρομιών είχαν συναφθεί στο Βέλγιο, το μερίδιο του βελγικού PMU θα ανερχόταν, αναλόγως της περιοχής, σε ποσοστό μεταξύ του 25 και του 28 %, το οποίο, κατόπιν αφαιρέσεως ενός 5,5 % για έξοδα διαχειρίσεως, ανέρχεται σε μερίδιο μεταξύ 19,5 και 22,5 %, έναντι 23,14 % όταν τα στοιχήματα συνάπτονται στη Γαλλία. Αν από αυτό το 23,14 % αφαιρεθούν τα πρόσθετα έξοδα του βελγικού PMU (διαφημίσεως, επάλθων και πληροφορήσεως), οφειλόμενα στη σύναψη στοιχημάτων εκτός της βελγικής εθνικής επικρατείας, διαπιστώνεται ότι το βελγικό PMU λαμβάνει, για τα συναπτόμενα στη Γαλλία στοιχήματα επί των βελγικών ιπποδρομιών, μερίδιο ουσιαστικά ισοδύναμο προς το μερίδιο που θα εισέπραττε αν συνέλεγε το ίδιο τα στοιχήματα επί των βελγικών ιπποδρομιών.

- 17 Τέλος, κατά την απόφαση, η συμφωνία μεταξύ των δύο PMU, θεωρούμενη συνολικώς, δεν φαίνεται πλεονεκτική για το βελγικό PMU, παρά μόνον στην αρχική της φάση, όσον αφορά τον κύκλο εργασιών κάτω των 50 εκατομμυρίων FF, οπότε το μερίδιο της παρακρατήσεως που περιέχεται στο βελγικό PMU είναι σχετικώς υψηλό. Αντιθέτως, στις μετέπειτα φάσεις, η συμφωνία πρέπει να θεωρηθεί ως σαφώς λιγότερο πλεονεκτική για το βελγικό PMU, λόγω της μείσεως του μεριδίου του PMU στην παρακράτηση στην οποία υπόκεινται τα υψηλότερα κλιμάκια του κύκλου εργασιών.

- 18 Πάντως, για να μπορέσει να λάβει υπόψη κάθε νέο πραγματικό περιστατικό, καθώς και το ενδεχόμενο, στα προσεχή έτη, να επανεξετασθεί η συμφωνία πέραν της αρχικής φάσεως, η Επιτροπή, με την απόφασή της, επιφυλάχθηκε του δικαιώματος να επανεξετάσει τη συμφωνία μετά από χρονικό διάστημα τεσσάρων ετών και κάλεσε τις γαλλικές αρχές να της υποβάλλουν ετήσια έκθεση περί της εφαρμογής της συμφωνίας μεταξύ των δύο PMU.
- 19 Υπό τις συνθήκες αυτές, με δικόγραφο που κατέθεσε στις 22 Μαρτίου 1993, η Ladbroke Belgique άσκησε, δυνάμει του άρθρου 173 της Συνθήκης ΕΟΚ, την υπό κρίση προσφυγή, η οποία πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου με αριθμό C-80/93.
- 20 Στις 7 Ιουλίου 1993, η Κυβέρνηση της Γαλλικής Δημοκρατίας υπέβαλε αίτηση παρεμβάσεως υπέρ της Επιτροπής. Με διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 6ης Αυγούστου 1993, η αίτηση αυτή παρεμβάσεως έγινε δεκτή και στις 20 Οκτωβρίου 1993 η παρεμβαίνουσα κατέθεσε υπόμνημα παρεμβάσεως, επί του οποίου η Επιτροπή υπέβαλε τις παρατηρήσεις της στις 23 Νοεμβρίου 1993, η δε προσφεύγουσα στις 10 Δεκεμβρίου 1993.
- 21 Με διάταξη της 27ης Σεπτεμβρίου 1993, κατ'εφαρμογήν του άρθρου 4 της αποφάσεως 93/350/Ευρατόμ, ΕΚΑΧ, ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 1993, για την τροποποίηση της αποφάσεως 88/591/ΕΚΑΧ, ΕΟΚ, Ευρατόμ, περί ιδρύσεως Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 144, σ. 21), το Δικαστήριο παρέπεμψε την υπόθεση στο Πρωτοδικείο, όπου έλαβε τον αριθμό T-471/93.
- 22 Η έγγραφη διαδικασία εξελίχθηκε κανονικά. Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (πρώτο πενταμελές τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων. Εντούτοις, το Πρωτοδικείο κάλεσε την Επιτροπή και τη Γαλλική Κυβέρνηση να απαντήσουν σε ορισμένες γραπτές ερωτήσεις και να προσκομίσουν ορισμένα στοιχεία σχετικά με την εφαρμογή της συμφωνίας μεταξύ των δύο PMU και με το καθεστώς των υπέρ του Δημοσίου κρατήσεων και των παρακρατήσεων που επιβάλλονται στη Γαλλία επί των ποσών των στοιχημάτων επί των γαλλικών και των βελγικών ιπποδρομιών. Οι διάδικοι συμμορφώθηκαν προς το αίτημα του Πρωτοδικείου εντός των ταχθεισών προθεσμιών.

- 23 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 24ης Ιανουαρίου 1995 οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις προφορικές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου.

Αιτήματα των διαδίκων

- 24 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να ακυρώσει την απόφαση που περιλαμβάνεται στο έγγραφο της 18ης Ιανουαρίου 1993·

— να διατάξει την Επιτροπή να επανεξετάσει αμέσως την υπ' αριθμόν NN 16/92 καταγγελία κατά των δύο PMU, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 176 της Συνθήκης ΕΟΚ·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα της προσφυγής.

- 25 Η καθής ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την προσφυγή ως αβάσιμη·

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

26 Η παρεμβαίνουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την προσφυγή·

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα, περιλαμβανομένων και των εξόδων στα οποία υποβλήθηκε η παρεμβαίνουσα.

Επί της ουσίας

27 Προς στήριξη του αιτήματος ακυρώσεως, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η προσβαλλομένη απόφαση, αφενός, πάσχει από έλλειψη αιτιολογίας, κατά παράβαση του άρθρου 190 της Συνθήκης ΕΟΚ, και, αφετέρου, διαλαμβάνει εσφαλμένη αιτιολογία ή είναι παράνομη.

Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως, περί ελλείψεως αιτιολογίας

28 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι, μολονότι η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η προσβαλλομένη απόφαση είναι αναιτιολόγητη, διατύπωσε μόνον επιχειρηματολογία που βάζει κατά της ουσιαστικής νομιμότητας της αποφάσεως αυτής. Εντούτοις, το Πρωτοδικείο, το οποίο δικαιούται να εξετάσει ακόμη και αυτεπαγγέλτως την αιτιολογία των κοινοτικών πράξεων που προσβάλλονται ενώπιόν του, θεωρεί προσήκον να προβεί στην εξέταση του περι ελλείψεως αιτιολογίας λόγου ακυρώσεως.

29 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει προκαταρκτικώς ότι, δυνάμει του άρθρου 190 της Συνθήκης, οι εκδιδόμενες από τα κοινοτικά όργανα αποφάσεις πρέπει να είναι αιτιολογημένες και ότι η αιτιολογία τους πρέπει να παρέχει τη δυνατότητα στο μεν κοινοτικό δικαστήριο να ασκήσει τον έλεγχο νομιμότητας για τον οποίο είναι αρμόδιο, στον δε ενδιαφερόμενο να λάβει γνώση των λόγων που δικαιολογούν το ληφθέν μέτρο, προκειμένου να μπορεί να υπερασπίσει τα δικαιώματά του και να εξακριβώσει αν η απόφαση είναι βάσιμη ή όχι (απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Ιανουαρίου 1984, 43/82 και 63/82, VBVB και VBBB κατά Επιτροπής, Συλλογή 1984, σ. 19, και αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 24ης

Ιανουαρίου 1992, T-44/90, La Cinq κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-1, σκέψη 42, και της 29ης Ιουνίου 1993, T-7/92, Asia Motor France κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. II-669, σκέψη 30).

30 Το Πρωτοδικείο επισημαίνει κατ' αρχάς ότι, με την προσβαλλομένη απόφαση, η Επιτροπή εξέθεσε τους λόγους για τους οποίους φρονεί ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η συναφθείσα μεταξύ των δύο PMU συμφωνία, κατά της οποίας βάλλει η προσφεύγουσα με την καταγγελία της 12ης Ιουλίου 1991, την οποία η προσφεύγουσα επανέλαβε με την επιστολή της 5ης Φεβρουαρίου 1992, έχει ως αποτέλεσμα τη χορήγηση προς το βελγικό PMU ενισχύσεως υπό την έννοια του άρθρου 92, παράγραφος 1, της Συνθήκης και για τους οποίους απέρριψε, ως εκ τούτου, την καταγγελία της προσφεύγουσας.

31 Πράγματι, η προσβαλλομένη απόφαση περιέχει σειρά πραγματικών και νομικών λόγων, οι οποίοι αφορούν τη φύση της παρακρατήσεως επί των ποσών των στοιχημάτων επί των ιπποδρομιών και των κρατήσεων στις οποίες αυτή υπόκειται, τη δικαιολόγηση της μεταχειρίσεως της οποίας τυγχάνει η κράτηση αυτή στη Γαλλία και, ιδίως, το γεγονός ότι το βελγικό PMU δεν αντλεί στην πραγματικότητα κανένα πλεονέκτημα από την εφαρμογή της συμφωνίας μεταξύ των δύο PMU και ότι, αν υποθεθεί ότι το πλεονέκτημα αυτό υφίσταται στην πρώτη φάση της εν λόγω συμφωνίας, εξαφανίζεται στις μετέπειτα φάσεις.

32 Κατόπιν, το Πρωτοδικείο κρίνει ότι οι εκτιθέμενοι αυτοί λόγοι συνιστούν αιτιολογία η οποία πρέπει να θεωρηθεί στο σύνολό της ως επαρκής, υπό την έννοια του άρθρου 190 της Συνθήκης, για τη στήριξη των συμπερασμάτων των Επιτροπής, κατά το μέτρο που περιλαμβάνει την έκθεση των πραγματικών περιστατικών και των νομικών λόγων που είναι ουσιώδεις για την όλη οικονομία της αποφάσεως και δικαιολογούν τη διαπίστωση ότι η άρνηση της Επιτροπής να δεχθεί την ύπαρξη ενισχύσεως υπό την έννοια του άρθρου 92, παράγραφος 1, της Συνθήκης απορρέει, κατ' ουσίαν από τη διαπίστωση ότι η εφαρμογή της προαναφερθείσας συμφωνίας δεν παρέχει κανένα πλεονέκτημα στο βελγικό PMU.

33 Πράγματι, μολονότι η αιτιολογία της προσβαλλομένης αποφάσεως δεν εμφανίζει πάντοτε όλα τα στοιχεία της συλλογιστικής που ακολούθησε η Επιτροπή, μπορεί να θεωρηθεί ως επαρκής, ενόψει του ότι ο συντάκτης μιας

αποφάσεως δεν είναι υποχρεωμένος να εξειδικεύει όλα τα ασκούντα επιρροή πραγματικά και νομικά στοιχεία και ότι η επάρκεια της αιτιολογίας μιας απόφασης μπορεί να εκτιμάται βάσει όχι μόνον της διατυπώσεώς της, αλλά και της αλληλουχίας εντός της οποίας εκδόθηκε και του συνόλου των νομικών κανόνων που διέπουν το οικείο θέμα (βλ. αποφάσεις του Δικαστηρίου της 25ης Οκτωβρίου 1984, 185/93, Rijksuniversiteit te Groningen, Συλλογή 1984, σ. 3623, σκέψη 38, της 26ης Ιουνίου 1986, 203/85, Nicolet, Συλλογή 1986, σ. 2049, σκέψη 10, της 8ης Ιουνίου 1989, 167/88, AGPB, Συλλογή 1989, σ. 1653, σκέψη 34, και της 6ης Ιουλίου 1993, C-121/91 και C-122/91, CT Control και JCT Benelux κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. I-3873, σκέψη 31).

- 34 Επομένως, ο πρώτος λόγος ακυρώσεως της προσφεύγουσας, περί ελλείψεως αιτιολογίας, πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, περί εσφαλαμμένης αιτιολογίας ή ελλείψεως νομιμότητας της προσβαλλομένης απόφασης

Συνοπτική έκθεση της επιχειρηματολογίας των διαδίκων

- 35 Η προσφεύγουσα εκθέτει ότι, από τη συμφωνία που συνήφθη μεταξύ των δύο PMU και από τη μεταχείριση της οποίας τυγχάνει στη Γαλλία η παρακράτηση επί των ποσών των στοιχημάτων επί των βελγικών ιπποδρομιών, διαπιστώνεται ότι, από τα 100 FF που στοιχηματίζονται στις ιπποδρομίες αυτές, το γαλλικό Δημόσιο λαμβάνει τα 35 FF, εκ των οποίων κρατεί μόνον 6,30 FF και καταβάλλει τα υπόλοιπα, δηλαδή 28,61 FF, στο γαλλικό PMU, το οποίο κρατεί το ίδιο 5,5 FF και μεταβιβάζει τα υπόλοιπα 23,19 FF στο βελγικό PMU. Αντιθέτως, από τα 100 FF που στοιχηματίζονται σε γαλλικές ιπποδρομίες, το γαλλικό Δημόσιο λαμβάνει 30 FF εκ των οποίων κρατεί 18 FF και καταβάλλει τα υπόλοιπα 12 FF στο PMU. Κατά συνέπεια, όχι μόνον το ποσοστό της παρακρατήσεως του 35 % επί των εσόδων από τα συναπτόμενα στη Γαλλία στοιχήματα επί των βελγικών ιπποδρομιών είναι υψηλότερο από την παρακράτηση του 30 % στην οποία υπόκεινται τα συναπτόμενα στη Γαλλία στοιχήματα επί των γαλλικών ιπποδρομιών, αλλά και το μερίδιο της παρακρατήσεως το οποίο τελικώς μεταβιβάζεται στο βελγικό PMU, ήτοι 23,14 %, είναι, ως εκ τούτου, υψηλότερο από το μερίδιο της παρακρατήσεως που μεταβιβάζεται στο PMU, ήτοι 12 %. Το βελγικό PMU πραγματοποιεί έτσι εισπράξεις τις οποίες δεν θα επιτύγχανε χωρίς τη συμφωνία με το γαλλικό PMU, η οποία επέτρεψε τη σύναψη στη Γαλλία στοιχημάτων επί των βελγικών ιπποδρομιών. Οι εισπράξεις αυτές συνιστούν παράνομη κρατική ενίσχυση, το ακριβές ύψος της οποίας ανέρχεται στο υπόλοιπο του ποσού το οποίο εισπράττει το βελγικό PMU δυνάμει της προαναφερθείσας συμφωνίας μείον τα αναγκαία ποσά για την κάλυψη των εξόδων

που συνεπάγεται η σύναψη στη Γαλλία στοιχημάτων επί των βελγικών ιπποδρομιών. Κατά την προσφεύγουσα, ο μηχανισμός αυτός, ο οποίος είχε ως αποτέλεσμα να προσπορίσει στο βελγικό PMU εισπράξεις της τάξεως των 8,1 εκατομμυρίων FF το 1991, έχει προκαλέσει στρέβλωση του ανταγωνισμού η οποία της προξενεί σημαντική βλάβη. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, χωρίς την παράνομη αυτή ενίσχυση, το βελγικό PMU θα είχε καταρρεύσει και θα είχε έτσι παράσχει στη Ladbroke τη δυνατότητα να οργανώνει αυτή στοιχήματα του τύπου pari mutuel επί των βελγικών ιπποδρομιών. Επιπλέον, χωρίς την ενίσχυση αυτή, το βελγικό PMU δεν θα μπορούσε να αγοράσει, τον Δεκέμβριο του 1991, το πρακτορείο στοιχημάτων «Tiercé franco-belge», το οποίο ανταγωνίζεται τη Ladbroke στο Βέλγιο στην αγορά στοιχημάτων επί των ιπποδρομιών που διεξάγονται στο εξωτερικό.

36 Προς στήριξη της απόψεώς της ότι το προσποριζόμενο κατ' αυτόν τον τρόπο οικονομικό πλεονέκτημα στο PMU συνιστά κρατική ενίσχυση, η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι η καταβολή του μεριδίου της παρακρατήσεως που του αναλογεί πραγματοποιείται σύμφωνα με τις οδηγίες του γαλλικού Δημοσίου και μέσω ενός οργανισμού ελεγχόμενου από αυτό, του γαλλικού PMU, όπως προκύπτει από το καταστατικό αυτού. Συνεπώς, παρακράτηση που αναλογεί στο βελγικό PMU συνιστά υποχρεωτική εισφορά προβλεπόμενη από τους κανόνες του δημοσίου δικαίου, με συνέπεια ο επίσημος χαρακτήρισμός της, ως φόρου ή άλλης κρατήσεως, να μην έχει επίδραση σ' αυτή καθαυτή τη φύση της υποχρεωτικής αυτής επιβαλλομένης από το Δημόσιο εισφοράς, καθόσον είναι αδιάφορο, για τον χαρακτηρισμό ως κρατικής ενισχύσεως του μεριδίου της παρακρατήσεως που περιέρχεται στο βελγικό PMU, το ζήτημα αν το σύνολο ή τμήμα αυτής διέρχεται μέσω του ταμείου του Δημοσίου (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 22ας Μαρτίου 1977, 78/76, Steinike & Weinlig, Συλλογή τόμος 1977, σ. 171, και της 30ής Ιανουαρίου 1985, 290/83, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή 1985, σ. 439, σ. 449).

37 Εξάλλου, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι ούτε το γεγονός ότι το προοριζόμενο για το Δημόσιο μερίδιο της παρακρατήσεως μπορεί να ποικίλλει από ιπποδρομία σε ιπποδρομία, όπως υπογράμμισε η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση, ούτε το γεγονός ότι η παρακράτηση αυτή υπόκειται σε φορολογικές κρατήσεις επηρεάζει καθοριστικά τη φύση της παρακρατήσεως ως υποχρεωτικής εισφοράς επιβαλλομένης από το Δημόσιο, δεδομένου ότι τόσο η επιβολή ΦΠΑ ποσοστού 22 % επί του προοριζόμενου για τις εταιρίες ιπποδρομιών μεριδίου παρακρατήσεως όσο και η επιβολή ενός άλλου φόρου, της ΠΑΠΕ (βλ. ανωτέρω, σκέψη 5), υπολογιζόμενου βάσει της αναλογίας του κέρδους και του είδους του συναπτομένου στοιχήματος, αφορούν μόνον την εσωτερική δομή της παρακρατήσεως και είναι αδιάφορες για τον χαρακτηρισμό της ως φόρου.

38 Κατά την προσφεύγουσα, η διαφοροποίηση μεταξύ των φόρων και κρατήσεων στις οποίες υπόκειται στη Γαλλία η παρακράτηση επί των στοιχημάτων που συνάπτονται επί των γαλλικών ιπποδρομιών και των φόρων και κρατήσεων στις οποίες υπόκειται η παρακράτηση επί των στοιχημάτων που συνάπτονται επί των βελγικών ιπποδρομιών έχει ως αποτέλεσμα να εισπράττει το βελγικό PMU μεγαλύτερο μερίδιο της παρακρατήσεως από το μερίδιο που θα εισέπραττε αν η παρακράτηση αυτή υπέκειτο, οσάκις αφορά τις βελγικές ιπποδρομίες, στην ίδια φορολογική εισφορά με αυτήν στην οποία υπόκειται οσάκις αφορά τα ποσά των στοιχημάτων επί των γαλλικών ιπποδρομιών, δεδομένου ότι τα στοιχήματα τόσο επί των βελγικών όσο και επί των γαλλικών ιπποδρομιών συνάπτονται στη Γαλλία. Η προσφεύγουσα φρονεί ότι το εφικτόν της ίσης φορολογικής μεταχειρίσεως των αντιστοίχων παρακρατήσεων προκύπτει, εν προκειμένω, από τη διατύπωση της συμφωνίας μεταξύ των δύο PMU, η οποία προβλέπει αυξημένη κράτηση υπέρ των γαλλικών δημοσίων οργανισμών κατά την τρίτη και την τέταρτη φάση εφαρμογής της συμφωνίας μεταξύ των δύο PMU.

39 Όσον αφορά το επιχείρημα που προβάλλει με την προσβαλλομένη απόφαση η Επιτροπή, ότι το μερίδιο της επίδικης παρακρατήσεως δεν ενέχει ενίσχυση υπέρ του βελγικού PMU, διότι οι εισπράξεις που αυτό πραγματοποιεί δυνάμει της επίδικης συμφωνίας είναι κατ' ουσίαν οι ίδιες με τις εισπράξεις που θα πραγματοποιούσε δεχόμενο απευθείας τα στοιχήματα επί των βελγικών ιπποδρομιών, η προσφεύγουσα επικαλείται τη νομολογία του Δικαστηρίου, κατά την οποία μια εισφορά δεν παύει να αποτελεί κρατική ενίσχυση για τον λόγο και μόνον ότι έχει ως σκοπό ή ως αποτέλεσμα να θέτει τον λαβόντα την ενίσχυση στην ίδια μοίρα στην οποία θα βρισκόταν αν ασκούσε την ίδια οικονομική δραστηριότητα εντός άλλου κράτους μέλους (απόφαση της 2ας Ιουλίου 1974, 173/73, Ιταλία κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1974, σ. 351). Κατά την προσφεύγουσα, ακόμη και αν αποδειχθεί ότι οι εν λόγω εισπράξεις είναι και στις δύο περιπτώσεις κατ' ουσίαν οι ίδιες, η ισότητα αυτή δεν παύει να αποτελεί αποτέλεσμα δυσμενούς διακρίσεως την οποία καθιέρωσε η επίδικη συμφωνία, συνισταμένης στην επιβολή στα στοιχήματα επί των βελγικών ιπποδρομιών υψηλότερου ποσοστού παρακρατήσεως από το επιβαλλόμενο στα στοιχήματα επί των γαλλικών ιπποδρομιών, δεδομένου ότι το όλο σύστημα καταλήγει, ούτως ή άλλως, στη μεταβίβαση εσόδων προς το βελγικό PMU, κατά πολύ υψηλότερων απ' ό,τι θα ήσαν αν οι δύο κατηγορίες στοιχημάτων τύγγαναν τις ίδιες μεταχειρίσεως στη Γαλλία.

40 Ως εκ τούτου, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, οποιαδήποτε εικασία ως προς τις εισπράξεις τις οποίες θα μπορούσε να πραγματοποιήσει το βελγικό PMU εάν, ελλείψει συμφωνίας, δεχόταν το ίδιο τα στοιχήματα επί των βελγικών ιπποδρομιών, είναι καθαρώς θεωρητική, διότι τίποτα δεν εμφανίζει ότι, χωρίς τη συμφωνία, θα συνάπτονταν πράγματι τα εν λόγω στοιχήματα.

- 41 Τέλος, η προσφεύγουσα αντικρούει το επιχείρημα της Επιτροπής ότι η συμφωνία μεταξύ των δύο PMU δεν ενέχει κρατική ενίσχυση υπέρ του βελγικού PMU, αν εξετασθεί συνολικώς, ώστε να ληφθούν υπόψη όλες οι φάσεις εφαρμογής της. Η προσφεύγουσα φρονεί ότι είναι αδιάφορο το γεγονός ότι, κατά τη συμφωνία, το προοριζόμενο για το βελγικό PMU μερίδιο της παρακρατήσεως μειώνεται καθώς αυξάνεται ο κύκλος εργασιών των συναπτομένων στη Γαλλία στοιχημάτων επί των βελγικών ιπποδρομιών, διότι η μείωση αυτή είναι πραγματική μόνον σε ποσοστό και όχι σε καθαρές εισπράξεις, οι οποίες, εν πάση περιπτώσει, αυξάνουν συγχρόνως με τον κύκλο εργασιών των στοιχημάτων που συνάπτονται επί των βελγικών ιπποδρομιών.
- 42 Η Επιτροπή φρονεί ότι η επίδικη παρακράτηση δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως φόρος ούτε ως «κρατικός πόρος», δεδομένου ότι ουδέποτε εισπράττεται από το Δημόσιο ή εισρέει στο ταμείο του. Η παρακράτηση αυτή δεν αποτελεί παρά το υπόλοιπο από το ποσό το οποίο ο οργανωτής των στοιχημάτων του τύπου pari mutuel πρέπει να διανέμει στους παίκτες που κερδίζουν, το οποίο υποβάλλεται και αυτό σε ορισμένους φόρους ή δημόσιες κρατήσεις· ελλείπει, έτσι, η πλέον ουσιώδης προϋπόθεση για τον χαρακτηρισμό της παρακρατήσεως ως φόρου, δηλαδή η επιβολή της από το Δημόσιο.
- 43 Όσον αφορά τη διαφορά μεταξύ των ποσοστών της παρακρατήσεως αναλόγως του αν αφορά τα ποσά των στοιχημάτων που συνάπτονται επί των βελγικών ή επί των γαλλικών ιπποδρομιών, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η διαφορά αυτή οφείλεται στον συνδυασμό της γαλλικής με τη βελγική νομοθεσία. Η Επιτροπή παραπέμπει στο άρθρο 15, παράγραφος 3, του προαναφερθέντος γαλλικού νόμου περί των δημοσίων οικονομικών για το 1965, το οποίο ορίζει ότι τα συναπτόμενα στη Γαλλία στοιχήματα επί ιπποδρομιών της αλλοδαπής υπόκεινται στις νόμιμες και φορολογικές κρατήσεις που ισχύουν στη χώρα εντός της οποίας οργανώνεται η ιπποδρομία, ενώ, από την άλλη πλευρά, το άρθρο 44, παράγραφος, 2, στοιχείο d, του προαναφερθέντος βελγικού βασιλικού διατάγματος της 8ης Ιουλίου 1970 καθορίζει σε 35 % την παρακράτηση επί των ιπποδρομιών που οργανώνονται στο Βέλγιο. Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή φρονεί ότι, δεδομένου ότι η παρακράτηση αφαιρείται στο Βέλγιο κατά τη συγκέντρωση από το βελγικό PMU των συλλεγομένων στη Γαλλία στοιχημάτων, η αφαίρεση του 5,5 % από την παρακράτηση για προμήθειες προοριζόμενες για το PMU μπορεί μάλιστα να θεωρηθεί ως πληρωμή από το βελγικό PMU προς το PMU και όχι το αντίστροφο.

- 44 Όσον αφορά τη διαφορά της φορολογικής μεταχείρισεως και των διαφορών κρατήσεων επί της παρακρατήσεως, αναλόγως του αν τα συναπτόμενα στη Γαλλία στοιχήματα συνάπτονται επί των βελγικών ή επί των γαλλικών ιπποδρομιών, η Επιτροπή φρονεί ότι, λόγω των ποσών από τα οποία αποτελείται η παρακράτηση που επιβάλλεται στα συναπτόμενα στη Γαλλία στοιχήματα, αυτή δεν μπορεί να εφαρμοσθεί στα στοιχήματα που συνάπτονται επί των ιπποδρομιών της αλλοδαπής και, κατά συνέπεια, επί των βελγικών ιπποδρομιών, λόγω του ότι η παρακράτηση αυτή περιλαμβάνει ορισμένους φόρους «αποκλειστικώς γαλλικούς», οι οποίοι καθιστούν την επιβολή της στις ιπποδρομίες της αλλοδαπής απρόσφορη ή μη σκόπιμη.
- 45 Η Επιτροπή φρονεί ότι, από ποσοτικής απόψεως, η ύπαρξη των «αποκλειστικά γαλλικών» εισφορών αυτών καθιστά τη διαφορά φορολογήσεως μικρότερη απ' ό,τι ισχυρίζεται η προσφεύγουσα. Συναφώς, η Επιτροπή επαναλαμβάνει την ανάλυση που εκτίθεται στην προσβαλλομένη απόφαση, κατά την οποία η υπέρ του γαλλικού Δημοσίου κράτηση ποσοστού 18 %, στην οποία υπόκειται η παρακράτηση του 30 % που επιβάλλεται στα συναπτόμενα στη Γαλλία στοιχήματα επί των γαλλικών ιπποδρομιών, περιλαμβάνει έναν φόρο υπέρ του Fonds national des haras et des activités hippiques, ο οποίος κυμαίνεται μεταξύ 1,86 και 3,36 %, καθώς και τον ΦΠΑ ποσοστού 22 % που επιβάλλεται στο μερίδιο της παρακρατήσεως που αναλογεί στις γαλλικές εταιρίες ιπποδρομιών (ήτοι επί του 6,5 %). Συνεπώς, αφού αφαιρεθούν από τη συνολική κράτηση υπέρ του Γαλλικού Δημοσίου, ποσοστού 18 %, τα δύο αυτά στοιχεία, τα οποία αποτελούν το 5 % αυτής, η κράτηση υπέρ του Γαλλικού Δημοσίου μειώνεται στο 13 %. Συνεπώς, η διαφορά από τον φόρο ποσοστού 6,4 % στον οποίον υπόκειται η παρακράτηση του 35 % επί των συναπτομένων στη Γαλλία στοιχημάτων επί των βελγικών ιπποδρομιών, είναι χαμηλότερη απ' ό,τι ισχυρίζεται η προσφεύγουσα.
- 46 Επιπλέον, η Επιτροπή επαναλαμβάνει το επιχείρημά της ότι, ακόμη και από πλευράς των εισπράξεων που πραγματοποίησε το βελγικό PMU, δεν τίθεται θέμα ενισχύσεως, υπό την έννοια του άρθρου 92, παράγραφος 1, της Συνθήκης, διότι οι προερχόμενες από στοιχήματα συναπτόμενα στη Γαλλία επί βελγικών ιπποδρομιών εισπράξεις του βελγικού PMU, όπως προκύπτουν από τη συμφωνία μεταξύ των δύο PMU, είναι περίπου οι ίδιες σε ποσοστό με τις εισπράξεις που θα πραγματοποιούσε το βελγικό PMU αν τα στοιχήματα επί των βελγικών ιπποδρομιών συνάπτονταν από αυτό, ανερχόμενες και στις δύο περιπτώσεις στο 20 % περίπου των ποσών των σχετικών στοιχημάτων.
- 47 Συναφώς, η Επιτροπή εκθέτει ότι, όταν το στοιχίμα συνάπτεται στη Γαλλία επί των βελγικών ιπποδρομιών, το μερίδιο του βελγικού PMU επί του ποσού του στοιχήματος ανέρχεται σε 35 %, από το οποίο πρέπει να αφαιρεθεί 6,386 % για

εισπραττόμενους από τη Γαλλία φόρους και 5,5 % ως προμήθεια καταβαλλόμενη στο PMU, και επομένως απομένει ποσοστό 23,114 %, από το οποίο πρέπει να αφαιρεθεί ακόμη 1 έως 2 % για πρόσθετα έξοδα διαφήμισης, επάθλων και πληροφορορήσεως, στα οποία υποβάλλεται το βελγικό PMU για να προσελκύσει το ενδιαφέρον του γαλλικού κοινού στις βελγικές ιπποδρομίες. Όταν το στοιχείο συνάπτεται στο Βέλγιο επί των βελγικών ιπποδρομιών, το μερίδιο του βελγικού PMU επί της παρακρατήσεως προκύπτει με την αφαίρεση από την παρακράτηση που ανέρχεται σε 35 %, κατ' αρχάς, ενός ποσοστού από 7 έως 10 % για κρατήσεις δημοσίου χαρακτήρα, οι οποίες ποικίλλουν αναλόγως των περιφερειών, και, κατόπιν, ενός μεριδίου 5,5 %, ως εξόδων διαχείρισης του βελγικού PMU, πράγμα το οποίο καταλήγει, συνολικώς, σε ένα ποσοστό παρακρατήσεως σε γενικές γραμμές ισοδύναμο με το προηγούμενο και το οποίο μετά βίας επαρκεί, κατά την Επιτροπή, για την κάλυψη των εξόδων των εταιριών μελών του βελγικού PMU. Συνεπώς, η συμφωνία μεταξύ των δύο PMU είχε ως αποτέλεσμα να αυξηθεί απλώς ο κύκλος εργασιών του βελγικού PMU και, ως εκ τούτου, το συνακόλουθο όφελος για τον οργανισμό αυτόν δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως ενίσχυση υπό την έννοια του άρθρου 92 της Συνθήκης.

48 Εξάλλου, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η εξέταση του συνόλου της επίδικης συμφωνίας, σε όλες της τις φάσεις, εμφανίζει ότι το πλεονέκτημα το οποίο αντλεί το βελγικό PMU είναι ακόμη πιο ασήμαντο στα μετέπειτα στάδια της εφαρμογής της συμφωνίας, λόγω της αυξήσεως των κρατήσεων του γαλλικού Δημοσίου στις οποίες υπόκειται η παρακράτηση στα μετέπειτα στάδια αυτά.

49 Τέλος, η Επιτροπή επιβεβαιώνει την πρόθεσή της να εξετάσει τη συμφωνία των δύο PMU μετά από χρονικό διάστημα τεσσάρων ετών και υπογραμμίζει ότι ο ισχυρισμός ότι η συμφωνία μεταξύ των δύο PMU αντίκειται στο άρθρο 92 της Συνθήκης θίγει άλλα, πολυάριθμα και πολύπλοκα νομικά ζητήματα, τα οποία ήταν άωφο να εξετασθούν με την προσβαλλόμενη απόφαση, δεδομένου ότι το συμπέρασμα ότι η συμφωνία δεν συνιστά κρατική ενίσχυση μπορεί να στηριχθεί στον απλούστερο λόγο ότι το βελγικό PMU, ούτως ή άλλως, δεν αντλεί κανένα πλεονέκτημα από τη συμφωνία αυτή. Επομένως, δεν υπήρχε ιδίως κανένας λόγος να εξετάσει η Επιτροπή το περίπλοκο ζήτημα ποια μέτρα δικαιούται ή υποχρεούται να λαμβάνει ένα κράτος μέλος προκειμένου να διασφαλίζει πλήρη φορολογική ουδετερότητα στο ενδοκοινοτικό εμπόριο, οσάκις ορισμένα συγκεκριμένα φορολογικά καθεστώτα διαφέρουν αναλόγως του κράτους μελών, ή ποια είναι η φύση της προβαλλόμενης στρεβλώσεως του ανταγωνισμού ή τι επιπτώσεις έχει στο εμπόριο μεταξύ κρατών μελών.

50 Η παρεμβαίνουσα δέχεται ότι το βελγικό PMU πραγματοποιεί, από τα συναπτόμενα στη Γαλλία στοιχήματα επί των βελγικών ιπποδρομιών, υψηλότερες εισπράξεις από αυτές του γαλλικού PMU από τα ισόποσα στοιχήματα που συνάπτονται επί των γαλλικών ιπποδρομιών. Εντούτοις, ο ενδεχόμενος χαρακτηρισμός των εσόδων αυτών ως κρατικής ενισχύσεως, όπως υποστηρίζει η προσφεύγουσα, δεν μπορεί να ισχύσει για ολόκληρο το ποσό των 8,1 εκατομμυρίων FF που εισέπραξε το 1991 το βελγικό PMU, κατ' εφαρμογήν της επίδικης συμφωνίας, αλλά μόνο για τη διαφορά μεταξύ του ποσού αυτού και του ποσού που ο οργανισμός αυτός θα εισέπραττε αν εφαρμοζόταν σ' αυτόν το καθεστώς μεταχειρίσεως των ποσών των στοιχημάτων επί των γαλλικών ιπποδρομιών. Δεδομένου ότι, στην υποθετική αυτή περίπτωση, οι εισπράξεις από τα στοιχήματα αυτά θα υποβάλλονταν σε κρατήσεις και φόρους της τάξεως του 17,85 %, ενώ το βελγικό PMU θα εισέπραττε το 10,3 % αυτών — αντί του 23,114 % που εισπράττει τώρα — η διαφορά των εισπράξεων αυτών και, συνεπώς, το πραγματικό ποσό της προβαλλόμενης ενισχύσεως θα ανέρχεται σε 4,5 εκατομμύρια FF περίπου και όχι σε 8,1 εκατομμύρια FF, όπως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα.

51 Όσον αφορά τη δικαιολόγηση της διαφοράς μεταξύ των εισπράξεων που πραγματοποιεί αντιστοίχως το PMU και το βελγικό PMU από ισόδυναμα ποσά στοιχημάτων, η παρεμβαίνουσα υποστηρίζει ότι η διαφορά αυτή οφείλεται σε αντικειμενικούς παράγοντες που δεν έχουν σχέση με οικονομικούς ή εμπορικούς λόγους, αλλά ανάγονται στην ίδια τη φύση του pari mutuel και τη συνακόλουθη διάρθρωση της παρακρατήσεως επί των ποσών των στοιχημάτων αυτών. Συναφώς, η παρεμβαίνουσα εκθέτει ότι το pari mutuel χαρακτηρίζεται από την άθροιση των ποσών των στοιχημάτων και, κατόπιν της αφαιρέσεως των διαφόρων κρατήσεων και των εξόδων διαχειρίσεως του συστήματος, από την καταβολή ολοκλήρου του ποσού στους νικητές, πράγμα το οποίο αποκλείει την επιδίωξη κέρδους. Αυτόν τον μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα εξυπηρετεί η νομική μορφή του PMU, ομίλου οικονομικού σκοπού αποτελουμένου από εταιρίες ιπποδρομιών και συσταθέντος υπό μορφή σωματείου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, έχοντος ως σκοπό τη φυλετική βελτίωση των ίππων στη Γαλλία. Αυτή η νομική φύση του στοιχήματος του τύπου pari mutuel και του οργανισμού που το διαχειρίζεται, του PMU, επέβαλλε την αυστηρή ρύθμιση της διαχειρίσεως των ποσών των στοιχημάτων. Η γαλλική νομοθεσία καθόρισε έτσι σε 70 % το τμήμα του ποσού των στοιχημάτων που περιέρχεται στους παίκτες και κατένευε το υπόλοιπο 30 % μεταξύ διαφόρων κρατήσεων δημοσίου χαρακτήρα, μέρος του οποίου προορίζεται για τις εταιρίες ιπποδρομιών, ώστε να καταστήσει συγχρόνως δυνατή την κάλυψη των εξόδων διαχειρίσεως του συστήματος και την υλοποίηση του σκοπού του PMU, δηλαδή της φυλετικής βελτιώσεως των ίππων στη Γαλλία, υπό διάφορες μορφές. Συνεπώς, το όλο σύστημα, ως εκ της φύσεως και των σκοπών του, δεν μπορεί να εφαρμοσθεί στα συναπτόμενα επί ιπποδρομιών της αλλοδαπής στοιχήματα, ακόμη και αν τα στοιχήματα επί των ιπποδρομιών αυτών συνάπτονται στη Γαλλία.

- 52 Περαιτέρω, η παρεμβαίνουσα εκθέτει ότι το καθεστώς της παρακρατήσεως επί του ποσού των συναπτομένων στη Γαλλία στοιχημάτων επί των βελγικών ιπποδρομιών απορρέει αναγκαστικά από τον συνδυασμό του γαλλικού και του βελγικού νόμου, δεδομένου ότι την εφαρμογή του δευτέρου προβλέπει το άρθρο 15 του γαλλικού νόμου περί δημοσίων οικονομικών για το 1965 και, επιπλέον, επιβάλλουν οι ακόλουθοι λόγοι. Πρώτον, ο σεβασμός του πνεύματος του στοιχήματος του τύπου *pari mutuel* επιβάλλει να υπάρξει ένα μόνο σύνολο ποσών που στοιχηματίζονται ανά στοιχείο της ίδιας φύσεως και οι παίκτες που στοιχηματίζουν στην ίδια ιπποδρομία να τυγχάνουν της ίδιας μεταχειρίσεως. Δεύτερον, η εφαρμογή μόνον του γαλλικού νόμου, η οποία συνεπάγεται ορισμένες κρατήσεις για τη φυλετική βελτίωση των γαλλικών ίπων, θα απέτρεπε εξ αρχής τους οργανωτές βελγικών ιπποδρομιών από το να δεχθούν τη σύναψη στοιχημάτων από τη Γαλλία. Τρίτον, η επιβολή των κρατήσεων της χώρας όπου οργανώνεται η ιπποδρομία είναι απαραίτητη προκειμένου η σύναψη στοιχημάτων από άλλη χώρα να εμφανίζει οικονομικό ενδιαφέρον για το σύνολο των επιχειρηματιών και για τους σκοπούς γενικού συμφέροντος των δύο εμπλεκόμενων κρατών.
- 53 Τέλος, η παρεμβαίνουσα επισημαίνει ότι τίποτα, στο παρόν στάδιο εξέλιξεως του κοινοτικού δικαίου, δεν την υποχρεώνει να τροποποιήσει την εσωτερική της νομοθεσία περί της κατανομής των διαφόρων μεριδίων της κρατήσεως.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 54 Το Πρωτοδικείο φρονεί ότι πρέπει πρώτα να εξετασθεί το βάσιμο του ισχυρισμού της Επιτροπής ότι από την εφαρμογή της συμφωνίας μεταξύ των δύο PMU δεν αντλείται κανένα οικονομικό πλεονέκτημα υπέρ του βελγικού PMU. Πράγματι, ελλείψει οποιουδήποτε πλεονεκτήματος υπέρ του φερομένου ως ευεργετουμένου από μέτρο απαγορευόμενο από το άρθρο 92, παράγραφος 1, της Συνθήκης, δεν τυγχάνει εφαρμογής η διάταξη αυτή της Συνθήκης, η δε προσβαλλομένη απόφαση δεν μπορεί να ενέχει εσφαλμένη αιτιολογία ή να είναι παράνομη, καθόσον δεν δέχθηκε την εν προκειμένω ύπαρξη ενισχύσεως υπό την έννοια της προαναφερθείσας διατάξεως της Συνθήκης.
- 55 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει συναφώς ότι, κατά παγία νομολογία του Δικαστηρίου (βλ. αποφάσεις της 11ης Ιουλίου 1985, 42/84, *Remia* κ.λπ. κατά Επιτροπής,

Συλλογή 1985, σ. 2545, σκέψη 34· της 17ης Νοεμβρίου 1987, 142/84 και 156/84, British-American Tobacco και Reynolds Industries κατά Επιτροπής, Συλλογή 1987, σ. 4487, σκέψη 62· της 15ης Ιουνίου 1993, C-225/91, Matra κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. I-3203, σκέψεις 23 και 25) και του Πρωτοδικείου (βλ. αποφάσεις La Cinq κατά Επιτροπής, όπ.π., σκέψεις 85 και 86, και της 29ης Ιουνίου 1993, T-7/92, Asia Motor France κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. II-669, σκέψη 33), προκειμένου περί καταστάσεων που συνεπάγονται σύνθετες οικονομικές εκτιμήσεις, ο δικαστικός έλεγχος πρέπει να περιορίζεται στην εξακρίβωση της τηρήσεως των κανόνων διαδικασίας και αιτιολογίας, της ακριβείας των πραγματικών περιστατικών και της μη υπάρξεως προδήλου σφάλματος εκτιμήσεως και καταχρήσεως εξουσίας.

- 56 Το Πρωτοδικείο επισημαίνει ότι η Επιτροπή, αφού εξέτασε τα στοιχεία τα οποία της γνωστοποίησε με την καταγγελία της η προσφεύγουσα, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η εφαρμογή της επίδικης συμφωνίας έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση, απλώς, του κύκλου εργασιών του βελγικού PMU, χωρίς να του αποφέρει πλεονέκτημα συνιστών κρατική ενίσχυση, δεδομένου ότι από τη σύγκριση μεταξύ του μεριδίου της παρακρατήσεως που αναλογεί στο βελγικό PMU στη Γαλλία και του μεριδίου που θα του αναλογούσε αν το ίδιο δεχόταν στοιχήματα επί των βελγικών ιπποδρομιών, χωρίς τη μεσολάβηση του γαλλικού PMU, προκύπτει ότι το ύψος των εισπράξεων είναι το ίδιο σε ποσοστό και ανέρχεται, και στις δύο περιπτώσεις, στο 20 % περίπου των ποσών που στοιχηματίζονται (βλ. ανωτέρω, σκέψεις 16, 46 και 47).
- 57 Η προσφεύγουσα, προς απόκρουση αυτού του επιχειρήματος της Επιτροπής, υποστηρίζει ότι οποιαδήποτε εικασία περί των εισπράξεων που θα είχε πραγματοποιήσει το βελγικό PMU, αν δεν υπήρχε η επίδικη συμφωνία και δεχόταν το ίδιο τα στοιχήματα επί των βελγικών ιπποδρομιών, θεωρητική μόνον αξία έχει, διότι τίποτα δεν εμφανίζει ότι χωρίς τη συμφωνία θα είχαν συναφθεί τα εν λόγω στοιχήματα. Περαιτέρω, ακόμη και αν αποδειχθεί ότι και στις δύο προναφερθείσες περιπτώσεις οι εισπράξεις του βελγικού PMU είναι κατ' ουσίαν οι ίδιες, η ισότητα αυτή, ούτως ή άλλως, επιτεύχθηκε χάρη στη δυσμενή διάκριση την οποία καθιέρωσε η επίδικη συμφωνία, η οποία επέβαλλε στα στοιχήματα επί των βελγικών ιπποδρομιών ποσοστό παρακρατήσεως υψηλότερο από το επιβαλλόμενο στα στοιχήματα επί των γαλλικών ιπποδρομιών· έτσι, το όλο σύστημα κατέληγε, εν πάση περιπτώσει, στη μεταβίβαση προς το βελγικό PMU εσόδων κατά πολύ υψηλότερων απ' ό,τι θα ήταν αν οι δύο κατηγορίες στοιχημάτων τύγχαναν τις ίδιες μεταχειρίσεως στη Γαλλία.

58 Το Πρωτοδικείο φρονεί ότι η επιχειρηματολογία αυτή της προσφεύγουσας δεν αρκεί για να αντικρούσει τις εκτιμήσεις της Επιτροπής. Όσον αφορά, πρώτον, τις εισπράξεις που πραγματοποιήσε στη Γαλλία το βελγικό PMU, ακόμη και αν υποθεθεί ότι, όπως υποστηρίζει η προσφεύγουσα, χωρίς την επίδικη συμφωνία μεταξύ των δύο PMU δεν θα μπορούσαν να έχουν συναφθεί τα επίμαχα στοιχεία, παρά ταύτα, οι εισπράξεις του PMU από τα στοιχεία αυτά δεν θα μπορούσαν να χαρακτηρισθούν ως ενίσχυση υπό την έννοια του άρθρου 92, παράγραφος 1, της Συνθήκης. Πράγματι, το άνοιγμα της γαλλικής αγοράς συνάψεως στοιχημάτων επί των ιπποδρομιών, το οποίο επέτρεψε στο βελγικό PMU να έρθει σε επαφή, μέσω του γαλλικού PMU, με τους Γάλλους παίκτες και να αυξήσει τις εισπράξεις του με τα ποσά των στοιχημάτων τους, αποτελεί επιλογή του Γάλλου νομοθέτη σχετική με την οργάνωση της εθνικής αγοράς συνάψεως στοιχημάτων επί των ιπποδρομιών και με τον τρόπο ασκήσεως από το γαλλικό PMU των αποκλειστικών δικαιωμάτων που του αναγνωρίζονται από την εθνική νομοθεσία περί της συνάψεως στοιχημάτων επί των ιπποδρομιών της αλλοδαπής (βλ. ανωτέρω, σκέψη 1). Κατά συνέπεια, αυτή καθαυτή η επιλογή του Γάλλου νομοθέτη που επέτρεψε τη σύναψη της επίδικης συμφωνίας μεταξύ των δύο PMU δεν μπορεί να επικριθεί υπό το πρίσμα του άρθρου 92, παράγραφος 1, της Συνθήκης, για τον λόγο και μόνον ότι η εφαρμογή της εν λόγω συμφωνίας μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση των εισπράξεων, όχι μόνον του γαλλικού PMU από τις ιπποδρομίες της αλλοδαπής, αλλά και του βελγικού PMU από τα στοιχεία επί των διεξαγομένων στο Βέλγιο ιπποδρομιών, στη σύναψη των οποίων προβαίνει κανονικά το ίδιο απευθείας.

59 Όσον αφορά, δεύτερον, την επιχειρηματολογία με την οποία η προσφεύγουσα βάλλει κατά του γεγονότος ότι οι δύο κατηγορίες στοιχημάτων δεν τυγχάνουν της ίδιας μεταχείρισεως στη Γαλλία, ακόμη και αν γίνει δεκτό ότι η προσφεύγουσα, η οποία δεν δρα στη γαλλική αγορά συνάψεως ιπποδρομακών στοιχημάτων, έχει δικαίωμα να προβάλλει αιτιάσεις κατά της χορηγήσεως προς τρίτον ενός πλεονεκτήματος που απορρέει από διαφορετική φορολογική μεταχείριση, το οποίο μάλιστα μπορεί να επηρεάσει μόνον όσους έχουν την άδεια να ασκούν δραστηριότητα στην αγορά αυτή, εν προκειμένω, δηλαδή το γαλλικό PMU, το Πρωτοδικείο φρονεί ότι ούτε η επιχειρηματολογία αυτή της προσφεύγουσας είναι ικανή να κλονίσει το βάσιμο των εκτιμήσεων της Επιτροπής, ότι οι εισπράξεις που πραγματοποιεί εν τέλει το βελγικό PMU από την οικεία παρακράτηση, κατ'εφαρμογήν της επίδικης συμφωνίας, ανέρχονται σε ποσοστό ίσο με το ποσοστό των εισπράξεων που θα πραγματοποιούσε από την παρακράτηση αυτήν αν δεχόταν το ίδιο απευθείας τα στοιχεία επί των βελγικών ιπποδρομιών. Πράγματι, δεδομένου ότι η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε, με την καταγγελία της ή στο πλαίσιο της ενώπιον του Πρωτοδικείου διαδικασίας, στοιχεία στηρίζοντα τη διαπίστωση ότι η Επιτροπή, στο πλαίσιο της συγκρίσεως στην οποία προέβη μεταξύ των ποσοστών των εισπράξεων που πραγματοποίησε το βελγικό PMU στη Γαλλία και στο Βέλγιο, υπέπεσε σε πρῶ-

δηλο σφάλμα ως προς τη διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών ή ως προς την εκτίμηση των στοιχείων που αφορούν το ποσοστό των διαφόρων κρατήσεων και φόρων επί των παρακρατήσεων, στις οποίες υπόκειται, στο Βέλγιο και στη Γαλλία, το ποσό των στοιχημάτων επί των διεξαγομένων στο Βέλγιο ιπποδρομιών, το Πρωτοδικείο φρονεί ότι η προσβαλλομένη απόφαση, αποκλείοντας την εκδοχή ότι το βελγικό PMU αντλεί πραγματικό πλεονέκτημα από την εφαρμογή της επίδικης συμφωνίας, δεν στηρίχθηκε σε ασφαλή εκτίμηση δικαιολογούσα την ακύρωσή της (βλ. αποφάσεις του Δικαστηρίου της 24ης Φεβρουαρίου 1987, 310/85, Deufil κατά Επιτροπής, Συλλογή 1987, σ. 901, σκέψεις 12 και 13· της 14ης Φεβρουαρίου 1990, C-301/87, Γαλλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. I-307, σκέψη 45· της 21ης Μαρτίου 1990, C-142/87, Βέλγιο κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. I-959, σκέψη 40, και της 21ης Μαρτίου 1991, C-303/88, Ιταλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. I-1433, σκέψη 29).

60 Εξάλλου, πρέπει να προστεθεί ότι η Επιτροπή, προβαίνοντας, προκειμένου να εξετάσει την ύπαρξη πραγματικού πλεονεκτήματος υπέρ του βελγικού PMU, στη σύγκριση μεταξύ των εισπράξεων που πραγματοποιεί το PMU στη Γαλλία και των εισπράξεων που θα πραγματοποιούσε συνάπτοντας το ίδιο τα στοιχήματα επί των βελγικών ιπποδρομιών, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι υπέπεσε σε νομική πλάνη υπό το πρίσμα του άρθρου 92, παράγραφος 1, της Συνθήκης. Πράγματι, κατά το άρθρο 15, παράγραφος 3, του προαναφερθέντος (βλ. ανωτέρω, σκέψη 4) γαλλικού νόμου περί των δημοσίων οικονομικών για το 1965, ο οποίος επιτρέπει τη σύναψη στοιχημάτων επί ιπποδρομιών διεξαγομένων στην αλλοδαπή, τα στοιχήματα που συλλέγονται κατά τον τρόπο αυτόν υπόκεινται στις ίδιες νόμιμες και φορολογικές κρατήσεις που ισχύουν στη χώρα εντός της οποίας οργανώνονται οι ιπποδρομίες. Συνεπώς, δικαίως θεώρησε η Επιτροπή ότι η ενδεχόμενη ύπαρξη πλεονεκτήματος, όπως αυτό που καταμαρτυρεί με την καταγγελία της η Ladbroke, έπρεπε να εξετασθεί λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι η αναλογούσα στο βελγικό PMU παρακράτηση στη Γαλλία πρέπει κανονικά να υπόκειται σε νόμιμες και φορολογικές κρατήσεις, κατόπιν των οποίων θα περιέρχεται στο βελγικό PMU μερίδιο της παρακρατήσεως αυτής ίσο προς το μερίδιο που θα του περιερχόταν, κατ' αρχήν, εντός της χώρας όπου διεξάγονται οι οικείες ιπποδρομίες, δηλαδή εντός του Βελγίου.

61 Συναφώς, δεν είναι βάσιμος ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι ο μηχανισμός προσδιορισμού του ύψους και του τρόπου μεταχείρισεως της παρακρατήσεως επί των ποσών των στοιχημάτων στις ιπποδρομίες της αλλοδαπής, τον οποίον προβλέπει το άρθρο 15, παράγραφος 3, του γαλλικού νόμου περί των δημοσίων οικονομικών για το 1965, συνιστά μηχανισμό κρατικής ενισχύσεως, ούτε ότι, προκειμένου να εμποδισθεί η χορήγηση της ενισχύσεως αυτής, πρέπει η παρακράτηση επί των βελγικών ιπποδρομιών να τυγχάνει της ίδιας μεταχείρισεως με την παρακράτηση επί του ποσού των στοιχημάτων επί των γαλλικών ιπποδρομιών, η οποία αναλογεί στο γαλλικό PMU.

- 62 Πράγματι, η μεταχείριση της οποίας τυγχάνει στη Γαλλία η παρακράτηση επί των στοιχημάτων επί των βελγικών ιπποδρομιών, η οποία έχει ως αποτέλεσμα να περιέρχεται στο βελγικό PMU μερίδιο της παρακρατήσεως αυτής παρόμοιο με το μερίδιο που θα του περιερχόταν κατόπιν της επιβολής των βελγικών νομίμων και φορολογικών κρατήσεων, σύμφωνα με τις προαναφερθείσες διατάξεις του άρθρου 15 του γαλλικού νόμου περί των δημοσίων οικονομικών του 1965, δεν μπορεί να αποτελεί μηχανισμό κρατικής ενισχύσεως, δεδομένου ότι η μεταχείριση αυτή δεν συνιστά μέτρο που παρεκκλίνει της οικονομίας του γενικού συστήματος αλλά, αντιθέτως, συνάδει προς το γενικό αυτό σύστημα, το οποίο χαρακτηρίζεται, ορθώς, από την υποβολή των ποσών των στοιχημάτων επί των ιπποδρομιών που διεξάγονται στην αλλοδαπή στις νόμιμες και φορολογικές κρατήσεις κάθε χώρας στην οποία διεξάγονται οι οικείες ιπποδρομίες.
- 63 Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι δεν μπορεί να γίνει δεκτή ούτε η άποψη της προσφεύγουσας ότι η μεταχείριση της οποίας τυγχάνουν στη Γαλλία τα ποσά των στοιχημάτων επί των βελγικών ιπποδρομιών, στην οποία οφείλεται το καταγγελλόμενο υπέρ του βελγικού PMU πλεονέκτημα, πρέπει να εναρμονισθεί με τη μεταχείριση της οποίας τυγχάνει η παρακράτηση που αναλογεί στο γαλλικό PMU.
- 64 Από το σύνολο των ανωτέρω προκύπτει ότι η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι η προσβαλλομένη απόφαση ενέχει εσφαλμένη αιτιολογία ή είναι παράνομη· επομένως, ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως πρέπει επίσης να απορριφθεί.
- 65 Πρέπει συνεπώς να απορριφθεί η προσφυγή ως αβάσιμη στο σύνολό της, χωρίς να χρειάζεται να εκφέρει το Πρωτοδικείο κρίση επί του επικουρικής προσβαλλομένου από την προσφεύγουσα αιτήματος να υποχρεωθεί η Επιτροπή να επανεξετάσει την καταγγελία της.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 66 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.

- 67 Εντούτοις, κατά το άρθρο 87, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας, το Πρωτοδικείο μπορεί να κατανείμει τα έξοδα ή να αποφασίσει ότι κάθε διάδικος φέρει τα δικά του έξοδα σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων ή εφόσον συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι.
- 68 Το Πρωτοδικείο φρονεί ότι, εν προκειμένω, η αιτιολογία της προσβαλλομένης αποφάσεως δεν μπορούσε να διαλύσει κάθε αμφιβολία της προσφεύγουσας, όσον αφορά το βάσιμο της αρνήσεως της Επιτροπής να δεχθεί την ύπαρξη πλεονεκτήματος υπέρ του βελγικού PMU και της απορρίψεως της καταγγελίας της και, ως εκ τούτου, πρέπει να θεωρηθεί ότι η Επιτροπή εν μέρει συνέβαλε στην άσκηση της παρούσας προσφυγής.
- 69 Πρέπει συνεπώς να εφαρμοσθεί το προπαρατεθέν άρθρο 87, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας και να φέρει ο κάθε διάδικος τα δικά του έξοδα.
- 70 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 4, του Κανονισμού Διαδικασίας, τα κράτη μέλη που παρεμβαίνουν στη δίκη φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα. Συνεπώς, η Γαλλική Δημοκρατία θα φέρει τα δικά της έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (πρώτο πενταμελές τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή.

2) Κάθε διάδικος, περιλαμβανομένης και της παρεμβαίνουσας, φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Cruz Vilaça

Vesterdorf

Saggio

Kirschner

Καλογερόπουλος

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 18 Σεπτεμβρίου 1995.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

H. Jung

J. L. Cruz Vilaça